

PATVIRTINTA

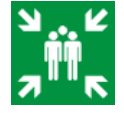

Marijampolės profesinio rengimo centro
direktorius 2024 m. rugsėjo 02 d.
įsakymu Nr. V1-141

**MOKINIO, BESIMOKANČIO IKIMOKYKLINIO UGDYMO PEDAGOGO PADĖJĖJO
SPECIALYBĖS, SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA
Nr. 2-15**

I. BENDRI REIKALAVIMAI

- Vykdyti Marijampolės PRC darbo tvarkos taisyklių, nustatyto darbo ir poilsio laiko reikalavimus, ilsėtis, valgyti ir rūkyti tam tikslui skirtose vietose, dirbti tik tą darbą, kurį paveda profesijos mokytojas, ir tik tada, kai yra žinomi saugūs jo atlikimo būdai.
- Praktinių užsiėmimų metu būti dėmesingam, atidžiam, atsargiam, nesikalbėti su pašaliniais ir netrukdyti dirbti kitiems.
- Palaikyti tvarką darbo vietoje.
- Darbo vietoje neturi būti pašalinių žmonių.
- Mokinys privalo dirbti su asmeninėmis apsaugos priemonėmis
- Mokiniui draudžiama elektriniais įrankiais, jei jis nėra apmokytas neinstrukuotas, kaip reikia saugiai dirbti šiais įrankiais ir įrengimais.
- Darbo metu užtikrinti švarą ir tvarką darbo vietoje, stebėti praėjimų saugumą.
- Draudžiama be profesijos mokytojo žinios patikėti darbo priemones kitam asmeniui, savavališkai atlikinėti darbus nesusijusius su užduoties vykdymu. Pasišalinti iš darbo vietos galima tik gavus profesijos mokytojo leidimą.
- Mokinys turi žinoti mokykloje, įmonėje, darbo vietose (objektuose) esančius saugos ir sveikatos apsaugos ženklus bei vykdyti tai, ką tie ženklai nurodo.
-

Simbolis	Reikšmė	Simbolis	Reikšmė
ĮSPĖJAMIEJI ŽENKLAI			
	Bendrasis įspėjamasis ženklas		Įspėjimas. Elektros srovės poveikis
	Įspėjimas. Krentantys daiktai		Įspėjimas. Karšti paviršiai
	Įspėjimas. Slidus paviršius		Įspėjimas. Degi medžiaga
	Įspėjimas. Kenksminga arba dirginanti medžiaga		
ĮPAREIGOJAMIEJI ŽENKLAI			

	Bendrasis privalomasis veiksmas			Skaityti gamintojo pateiktą įrenginio eksploatavimo instrukciją, aprašymą
DRAUDŽIAMIEJI ŽENKLAI				
	Bendrasis draudžiamasis ženklas			Eiti pašaliniais asmenims draudžiama
INFORMACINIAI ŽENKLAI				
	Rinkimosi vieta			Rūkymo vieta
	Pirmoji pagalba			Skubios pagalbos telefonas
	Evakuacinis išėjimas tiesiai			Avarinis išėjimas
	Evakuacinis išėjimas į kairę			Evakuacinis išėjimas į dešinę
	Gesintuvas			Gaisrinės žarnos ritinys
	Gaisrinis hidrantas			Gaisro aliarmo skelbimo vieta

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

1. Pavojingi, kenksmingi ir kiti rizikos veiksniai, esantys ar galintys pasireikšti darbuotojo darbo aplinkoje, galimas poveikis darbuotojo saugai ir sveikatai, prevencinės priemonės:

Rizikos veiksnys	Poveikis saugai ir sveikatai	Prevencinės priemonės
<i>Fizikiniai veiksniai:</i>		
Nepakankamas darbo vietos apšvietimas	Didėja akių nuovargis, regos susilpnėjimas mažėja darbuotojo pastabumas. Galimos darbo klaidos, kurios gali būti susijusios su įvairaus masto incidentais, avarijomis	Jeigu bendras apšvietumas yra mažesnis už reikalaujamą, būtina didinti šviestuvų kiekį ar papildomai naudoti kilnojamus šviestuvus
<i>Fizikiniai veiksniai:</i>		
Netinkamas mikroklimatas (temperatūra, drėgmė, ventilacija ir t.t.)	Įvairaus sunkumo ūmių sveikatos sutrikdymų ar profesinių ligų rizika	Tinkamai apšildyti, vėdinti patalpas

Elektros srovės poveikis, esant netvarkingai instaliacijai ar netinkamai naudojant elektrinius prietaisus, įrenginius ir įrankius	Įvairaus sunkumo traumų (net mirtinų), sveikatos sutrikdymų rizika	Laikytis elektrosaugos reikalavimų. Nenaudoti netvarkingų elektrinių įrankių, įrengimų, kitų darbo priemonių. Nesiliesti prie neizoliuotų elektros įrangos dalių, kuriomis teka elektros srovė. Remontuoti elektros įrenginius ir prietaisus gali tik asmuo, turintis atitinkamą elektrosaugos darbuotojo kvalifikaciją
Netvarkinga darbo vieta (slidžios, nelygios grindų ar grindinio dangos)	Paslydimas, pargriuvimas. Galimos įvairaus sunkumo traumos: kaulų lūžiai, raumenų sistemos sužalojimai	Užtikrinti, kad darbo vietoje grindų dangos būtų neslidžios, sausos, lygios, nuolat valomos. Jeigu dėl darbo specifikos grindys būna šlapios ir slidžios, būtina dėvėti apsaugančią nuo paslydimo avalynę
Netvarkingos ar užgriozdintos patalpos	Užkliuvimas, pargriuvimas, užgriuvimas, nukritimas. Galimos įvairaus sunkumo traumos: kaulų lūžiai, raumenų sistemos sužalojimai ar net mirtinos traumos	Nuolat palaikyti tvarką ir švarą patalpose. Laikytis sandėliavimui, patalpų eksploatavimui priežiūrai keliamų reikalavimų
Netvarkingi įrengimai, įrankiai, prietaisai ir kt.	Tikimybė įsipjauti, įsidurti į aštrius daiktus, briaunas, patirti sužalojimus ar įvairaus sunkumo traumas	Dirbti tik su tvarkingais ir reikiamos komplektacijos įrenginiais, įrengimais, juos naudoti pagal paskirtį ir prisilaikant jų eksploatavimo taisyklių reikalavimų. Savavališkai darbo priemonių nemodifikuoti
Krentantys, griūvantys daiktai	Galimi įvairaus sunkumo galvos, galūnių, kitų kūno vietų sužalojimai, traumos	Daiktus, medžiagas ir kitas priemones darbo vietoje sudėti taip, kad jie negalėtų nukristi
Dūžtantys daiktai (stiklas, plastmasė ir kt.), šukių valymas	Galimi įvairaus sunkumo galvos, galūnių, kitų kūno vietų sužalojimai, traumos	Daiktus, medžiagas ir kitas priemones darbo vietoje sudėti taip, kad jie negalėtų nukristi
Karštos įrenginių dalys, įkaitę paviršiai	Galimi nudegimai	Nesiliesti ir plikomis rankomis neliesti įkaitusių paviršių, įrenginių dalių, indų, kurių negalima uždengti apsaugomis
<i>Fizikiniai veiksniai:</i>		
Gaisro ir sprogimo pavojus	Galimas nudegimo ar net žuvimo pavojus	Panaikinkite artimus uždegimo šaltinius (kibirkštis, cigaretė). Įrenkite kontrolės ir aliarmo priemones. Laikykite gesintuvus lengvai prieinamoje vietoje. Nustatykite veiksmų planą gaisro metu.

Asmens higienos taisyklių nesilaikymas	Galimi apsinuodijimo, infekcijų, ir virškinimo trakto negalavimai. Ūmūs susirgimai ar net mirtis	Suteikti galimybę darbuotojams valgyti, praustis ar atlikti gamtinius reikalus tik tam pritaikytuose vietose
<i>Ergonominiai, psichosocialiniai ir organizaciniai veiksniai</i>		
Nepatogi, priverstinė darbo poza	Galimi skeleto sistemos ir raumenų pažeidimai	Tinkamai parinkti darbo aukštį ir darbo priemonių išdėstymą, taip pat sudaryti galimybę keisti darbo pozą
<i>Ergonominiai, psichosocialiniai ir organizaciniai veiksniai</i>		
Stresas dėl netinkamo darbo organizavimo, kvalifikacijos stokos	Dėl netinkamo darbo organizavimo galimos problemos tarp kolegų, konfliktai tarp darbuotojų ir vadovaujančio personalo. Stresas ir įtampa padidina jautrumą ir iššaukia klaidas. Galimi įvairaus sunkumo galvos, galūnių, kitų kūno vietų sužalojimai, traumos	Aptarti su darbuotojais užduočių planavimą ir paskirstymą. Apsvarstyti darbo proceso eigą. Darbuotojus motyvuoti, sukurti jų atsakomybės sampratą. Problemas spręsti atskiruose pokalbiuose. Sukurti tiesioginę ir aiškią informacijos sistemą, kuri padėtų išvengti klaidų. Patikrinti organizavimą, sukurti tiesioginę ir aiškią informacijos sistemą. Pritaikyti pertraukų sistemą. Darbams atlikti parinkti tinkamus darbuotojus, kurie atitinka keliamus kvalifikacinius reikalavimus

2. **PRIEŠ PAMOKAS APŽIŪRĖTI**, ar tvarkinga darbo vieta.

3. Patikrinti darbo įrankius ir priemones. Netvarkingais įrankiais dirbti negalima. Įrankių mediniai kotai turi būti lygūs, be įskilimų ar atskilimų, lakuoti arba dažyti.

4. Prieš pradėdant dirbti su elektros prietaisais, reikia patikrinti jų būklę, ar jie įžeminti, ar nenutrūkę elektros laidai, jungiantys įrenginį su elektros tinklu, ar nepažeista jų izoliacija.

5. Įsitikinti, ar grindys sausos, neslidžios, neužkrauti vaikščiojimui skirti takeliai.

6. Darbo nepradėti, kol nebus pašalinti pastebėti trūkumai.

7. **MOKINIO VEIKSMAI DARBO METU**. Iki mokyklinio ugdymo pedagogo padėjėjas turi mokėti aprenkti ir nurengti vaikus, kloti vaikams lovutes, atnešti į grupę maistą iš virtuvės ir padėti patiekti vaikams, plauti indus, padėti vaikams plautis rankas, palaikyti švarą paskirtose patalpose.

8. Maistą iš virtuvės į grupės kambarius nešti tuo metu, kai koridoriuose ir laiptinėse nėra vaikų.

9. Sudužusių indų šukes, įskilusius indus imti, tik užsimovus pirštines.

10. Plovimo, valymo ir dezinfekavimo priemonės galima naudoti tik tas, kurios įtrauktos į leidžiamų vartoti priemonių sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministerijos.

11. Plovimo ir dezinfekavimo priemonės turi būti laikomos pažymėtoje taroje, specialiai skirtoje vietoje.

12. Atlikti bet kokią dezinfekciją, esant vaikams, draudžiama. Po dezinfekcijos patalpas privaloma gerai išvėdinti ir išplauti.

13. Periodiškai peržiūrėti baldus, kad nebūtų išlindusių vinių, atplaišų.
14. Nepalikti vaikams pasiekiamoje vietoje peilių, žirklių, adatų, aštrių įrankių.
15. Draudžiama duoti vaikams žaislus iš stiklo, neleisti žaisti su tuščiais indais, kuriuose buvo cheminės medžiagos.
16. Nesinešti į grupę vaistų. Rankines su asmens daiktais laikyti tik personalo nusirengimo spintoje.
17. Išėjus į lauko žaidimo aikštelę, apžiūrėti ją ir smėlio dėžę, kad nebūtų stiklo šukių, kitų aštrių daiktų.
18. Žiemą patikrinti, ar nuvalytas sniegas nuo takelių, ar pabarstyta smėliu.
19. Valymo darbai:
  - 19.1. grindys turi būti plaunamos, kai nėra vaikų (kad nepaslystų);
  - 19.2. prieš plaunant grindis, reikia jas iššluoti, kad ant grindų neliktų kokių nors aštrių daiktų;
  - 19.3. plauti grindis ant šepetio užvyniotu skuduru arba specialiai tam skirta įranga;
  - 19.4. valant grindjuostas ir kitas medines detales, būtina dėvėti darbinės pirštines, kad į rankas nepatektų rakštys;
  - 19.5. nesinaudoti siurbliu, esant vaikams patalpoje;
  - 19.6. plaunant laiptines, kibirą su vandeniu statyti ant viršutinės laiptų pakopos;
  - 19.7. grindų ar sienų plovimui naudoti muilą arba specialias valymo priemones;
  - 19.8. dirbant su dezinfekavimo skiediniais, būtina mėvėti gumines pirštines. Baigus darbą su dezinfekavimo skiediniais, būtina nuplauti gumines pirštines su muilu, nenumovus jų nuo rankų. Nuo rankų nusimauti tik švarias pirštines;
  - 19.9. šluostant nuo lubų ar karnizų dulkes, naudoti skečiamąsias kopėčias, kurias turi prilaikyti antras asmuo. Šio darbo metu dėvėti apsauginius akinius;
  - 19.10. skečiamosios kopėčios turi būti aprūpintos neslystančiais antgaliais, sukabintos specialiu kabliu, kad pačios neišsiskęstų;
  - 19.11. lipti ant kopėčių galima į tokį aukštį, kad paskutinė viršutinė pakopa būtų ne žemiau krūtinės lygio;
  - 19.12. dirbant ant kopėčių didesniame kaip 1,3 m aukštyje, būtina naudotis kopėčiomissu aikštele, aptvarta apsaugine tvorele;
  - 19.13. langų valymui naudoti pailgintais kotais šepėčius;
  - 19.14. valyti langus iš išorės galima nuo pastolių arba nuo specialaus kėlimo mechanizmo, prieš tai išklaudus instruktavimą.
20. Draudžiama:
  - 20.1. stoti ant šildymo, santėchninių įrenginių, atsitiktinių pakylų (dėžių, ištrauktų stalčių, atidarytų durelių ir pan.);
  - 20.2. valymui naudoti degius ir nežinomos paskirties skysčius, rūgštis;
  - 20.3. valyti įskilusius ar suskilusius, nepakankamai įtvirtintus langų stiklus ir rėmus;
  - 20.4. dirbti ant kopėčių ir kitų paaukštinių patalpoje esant tik vienam žmogui.
21. Elektrosaugos reikalavimai:
  - 21.1. nepalikti be priežiūros veikiančių elektros įrenginių, jei tai nenumatyta įrenginio eksploatavimo instrukcijoje;
  - 21.2. elektros prietaisus (elektros virdulius, vandens kaitinimo spirales ir pan.) įjungti galima tik specialiai tam skirtose ir įrengtose vietose;
  - 21.3. neliesti elektros įrenginio, laidų, kištukinio lizdo, kištuko drėgnomis rankomis, nevalyti jų drėgnu skuduru;

21.4. naudoti dulkių siurblius, grindų blizgintuvus ir kitus elektros prietaisus leidžiama tik žinant šių prietaisų veikimo principą ir eksploataavimo taisykles;

21.5. elektros prietaisai turi būti techniškai tvarkingi, su nepažeista izoliacija, lanksčiu laidu ir nepažeistu kištuku;

21.6. pernešti elektros prietaisus galima tik už rankenos, draudžiama juos tempti paėmus už elektros laido;

21.7. neremontuoti pačiam sugedusio elektros įrenginio, laidų, kištuko, kištukinio lizdo. Tai atlikti gali tik tas darbuotojas, kuris turi privalomą elektrotechninio personalo kvalifikaciją;

21.8. informuoti darbo vadovą apie situaciją darbo vietose, darbo patalpose ar kitose įmonės vietose, kuri, jo įsitikinimu, gali kelti pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai.

22. **MOKINIO VEIKSMAI AVARINIAIS ATVEJAIS.** Įvykus avarijai, nedelsiant išjungti elektros įrenginius ir pranešti profesijos mokytojui.

23. **MOKINIO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ.** Baigus pamoką, sutvarkyti savo darbo vietą, užsukti vandens kranus.

24. Patikrinti, ar neliko neuždarytų langų, įjungtų elektros prietaisų, apšvietimo, gaisrą sukeliančių medžiagų ir priemonių.

25. Sudėti įrankius, inventorių, darbo drabužius į tam skirtą vietą.

26. Apie pastebėtus sutrikimus, gedimus, trūkumus ir apie priemones, kurių imtasi jiems pašalinti, pranešti profesijos mokytojui.

Instrukciją parengė: Darbų ir civilinės saugos inžinierius

V. Naruševičius